

4. Ткачук І. Персональний комп'ютер: розвиток музичних здібностей учнів // Рідна школа. — 1999. — №12. — С. 47-48.
5. Чайковська О. Комп'ютерний практикум у системі початкової музичної освіти / Рідна школа. — 2001.- №1. — С.46-47.
6. Чайковська О. Комп'ютерні технології в практиці музичного навчання загальноосвітньої школи / Рідна школа. — 2004. - №10. — С.25-28.
7. Штепа В.В. Використання сучасних персональних комп'ютерів на уроках музики/ Педагогіка і психологія. — 1996. - №3. — С. 97-103
8. Янкул В.А. Можливості та проблеми використання комп'ютера на сучасному уроці музики // Комп'ютер у школі та сім'ї. - №2. - 2005. — с.21-22.

Н.О. Рачковська
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»,
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
наук. керівник – канд. пед. наук, доцент Н.С. Казьмірчук

ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Постановка проблеми. Фізичне здоров'я є головною умовою духовного і морального здоров'я дитини. У період дошкільного дитинства закладається фундамент здоров'я, формуються життєво необхідні рухові навички, вміння, розвиваються важливі фізичні якості, що свідчить про необхідність правильного фізичного виховання, яке має сприяти оздоровленню і повноцінному розвитку дитини.

Дошкільна освіта є обов'язковою первинною складовою частиною системи безперервної освіти в Україні – сукупності навчально-виховних закладів, призначених для цілеспрямованого навчання і виховання. Однак становлення України як незалежної держави супроводжується складними соціально-економічними, морально-етичними, національними та іншими проблемами, які призвели до погіршення фізичного, психічного і матеріального стану більшої частини населення. Особливе занепокоєння викликає факт зниження здоров'я та фізичного розвитку дітей дошкільного віку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми здоров'язберігаючого компонента у фізичному вихованні дітей дошкільного віку знайшли відображення в роботах В.А. Ананьєвої, А.І. Баркан, Л.А. Венгер, А.М. Дороніна, Т.М. Доронової, Н.А. Дьяченко, Б.Б. Єгорова, Ю.Ф. Змановский, Г.П. Іванової, І.М. Козлова, В.Т. Кудрявцева, Л.І. Латохіної, С.В. Менькова, В.А. Нестерова, М.А. Правдова, А.В. Самсонової, Т.Д. Фершаловой, Б.В. Шевригіна та ін. Дані досліджень свідчать, що 80% дошкільників мають захворювання верхніх дихальних шляхів, у 60% – відзначено порушення постави, 50% дітей мають неврологічні захворювання. Більшість дітей приступає до навчання в школі фізично не готовими до цього виду діяльності [4]. У цих умовах фізичне виховання є найбільш діючим фактором зміцнення здоров'я. Між тим, чинна в Україні система фізичного виховання, однією з ланок якої є система дошкільного фізичного виховання, перебуває в кризовому стані і не завжди може вирішити свою основну мету – зміцнення здоров'я населення. Така ситуація обумовлена невідповідністю нормативно-правової бази і сучасних вимог, життєвих інтересів і потреб суспільства [6, с.9]. Вивчення особливостей функціонування систем дошкільного фізичного виховання в країнах світу дозволить збагатити й вдосконалити вітчизняну систему дошкільної освіти.

Метою статті є аналіз і систематизація даних літературних джерел щодо сучасного стану фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми у дошкільних закладах у зарубіжних країнах.

Виклад основного матеріалу. У багатьох країнах світу дошкільна освіта є первинною ланкою єдиної системи виховання і навчання. Як правило, у більшості країн функціонують стаціонарні та сезонні ясла, садки з різною тривалістю роботи, дошкільні відділення при початкових класах, материнські школи, майданчики. Виховна робота, метою якої є

гармонійний розвиток дітей, формування навичок життя в суспільстві, здійснюється відповідно до програм виховання та навчання. В усіх країнах існують системи підготовки педагогічних працівників (курси, середні, спеціальні, вищі навчальні заклади). Кожна національна система дошкільної освіти має свої особливості та власний передовий досвід. Фахівці зарубіжних країн дають однакову оцінку значенню фізичного виховання в дошкільний період. Про це свідчить, що намітилася майже повсюдна тенденція підвищення інтересу до цього аспекту дошкільного виховання. Відносно цілей і завдань фізичного виховання в дошкільному віці думки фахівців різних країн також багато в чому співпадають. Так, американські та європейські фахівці вважають, що головною метою фізичного виховання в дошкільний період є сприяння гармонійному розвитку дитини. Фізичне виховання має сприяти психомоторному, розумовому і емоційному розвитку дітей-дошкільників [1]. Систему суспільного дошкільного виховання в Болгарії було сформовано після Другої світової війни. Значну увагу в дошкільних закладах зосереджують на фізичному вихованні (спортивні свята, навчання плаванню) [4]. Таких же поглядів дотримуються у Фінляндії, вважаючи, що фізичне виховання в дошкільний період має сприяти вдосконаленню рухової координації та основних рухових умінь і навичок. У процесі фізичного виховання всіляко заохочуються прояви ініціативи і допитливості. У цій державі в програму фізичного виховання дошкільників включені такі види, як гімнастика, вправи під музику, рухові і спортивні ігри, катання на лижах, ковзанах, навчання плаванню, розважальне орієнтування [1, с.7].

У Великобританії основними видами діяльності дошкільників на заняттях по фізичному вихованню є гімнастика, танці і рухливі ігри. Різноманітність типів дошкільних закладів і програм відображає особливість концепції дошкільного виховання у Великобританії: дитина є активним суб'єктом пізнання навколишнього середовища.

У Данії широко використовуються різні фізичні вправи під музичний супровід [5].

Традиції суспільного дошкільного виховання в Німеччині є одними з найдавніших. Відкритий дитячий садок організовано на ситуативно-орієнтованій концепції дошкільного виховання, для якої характерні: відкрите планування з участю дітей; навчання на базі реальних життєвих зв'язків; єдність гри і навчання; різновікова організація життя та діяльності; зв'язок із громадськістю; співробітництво батьків і дошкільного закладу. У Німеччині на заняттях використовуються рухливі ігри, гімнастика, біг, стрибки, метання, часто в програму включаються ігри на воді, навчання плаванню та стрибки на батуті [5].

Кожен штат США має свої освітні стандарти, а кожен заклад працює за власною програмою. У США основними аспектами програми дошкільного фізичного виховання вважаються наступні: формування психомоторних навичок, рухливі ігри, гімнастика, танці, фізична підготовка, ігри на воді. Концепція дошкільного виховання у США полягає у розвитку дитячої творчості та обдарованості. У США крім фахівців загального профілю роботи з дітьми дошкільного віку, яких готують в педагогічних коледжах, студенти факультетів фізичного виховання університетів при бажанні можуть вибрати спеціалізацію "Навчання фізичному вихованню в початковій школі", в рамках якої, як правило, вони одержують необхідні знання по роботі з дітьми дошкільного віку [1, с. 8].

У найбільш загальному вигляді структура програм з фізичного виховання в дошкільний період складається з чотирьох основних розділів.

1. Психомоторний розвиток. У ході формування психомоторних навичок дітей знайомлять з назвою частин тіла, їх пропорційними розмірами. Потім у дітей формується візуальне сприйняття (здатність до візуальним спостереженням, зорова пам'ять і т.д.), слухове і, нарешті, кінестетическое сприйняття.

2. Навчання руховим умінням і навичкам. Цей розділ включає, у свою чергу, такі види фізичної активності:

а) ігрову фізичну активність, спрямовану на розвиток і вдосконалення основних рухових умінь і навичок (біг, стрибки, метання, хапання, відбиття (м'яча) ногами і руками). Крім контролю за правильністю виконання рухів дітей вчать повного контролю за рухом свого тіла,

з тим, щоб досліджувані рухові вміння могли бути використані в різних ситуаціях. Під час організації ігрової фізичної активності дошкільників слід пам'ятати про те, що правила ігор повинні бути як можна більш простими, а участь у них - масовим. Основу ігор змагального характеру повинні складати взаємодопомога та співпраця, а основний акцент такої діяльності робиться на поліпшенні індивідуальних результатів;

б) гімнастику, що включає вправи на рівновагу, лазіння, перекиди, вправи на перенесення ваги з однієї частини тіла на іншу, а також вправи, що сприяють розвитку вибухової сили, наприклад стрибки. Для занять гімнастикою з дошкільниками необхідний найпростіший інвентар: дерев'яні лавки, куби, гімнастична стінка та ін;

в) танці, за допомогою яких діти вчаться надавати рухам інтерпретацію, виразний і комунікативний характер. На заняттях танцями дітей вчать адекватно сприймати і оцінювати простір, час і силу, взаємини зі своїми однолітками й навколишнім світом. Танець втілює дослідницьку, імпровізаційну і винахідницьку діяльність дітей. За допомогою танцю у дітей розвивають почуття ритму. У процесі танцю дітьми використовуються різні рухи та їхнє поєднання.

3. Фізична підготовленість, яка є найважливішим розділом програм з фізичного виховання дошкільників. Саме на цьому етапі дітей необхідно всіляко заохочуватися до фізичної активності, рухливих ігор. Крім теоретичної підготовки в рамках цього розділу проводиться тестування рівня фізичної готовності дошкільників. У США передбачається адаптувати програму тестування «Фізікл Бест» до молодших дошкільників. На даний момент за цією програмою можна тестувати лише 5-6-річних дітей.

4. Плавання та ігри на воді. Цей розділ програми з фізичного виховання є важливим для дітей дошкільного віку. При цьому дітей вчать долати страх перед водою за допомогою ігор на воді, навчають правил безпеки на воді, а також основам плавання.

У Франції робота дошкільних закладів спрямована на те, щоб підвести дитину до життя в колективі, розвивати навички різних видів діяльності, сформувати прагнення до знань, навчити вибудовувати стосунки з іншими дітьми. Дошкільнята повинні набути відповідних моторних навичок, здобути певний рівень інтелектуального і мовленнєвого розвитку, оволодіти малюванням та іншими видами зображувальної діяльності [5]. У графіку занять багато часу відводиться фізкультурі та музиці.

Дошкільні заклади у Польщі, як і в Україні є першим кроком в навчанні дитини. Поступають у садок діти віком від 3 до 6 років. Рік перед школою підготовчий є обов'язковим. Це час підготовки до школи, адже саме тут діти навчаються читати, рахувати, писати та малювати. Багато часу відводиться фізичному вихованню, зокрема вдосконаленню рухової координації та основних рухових умінь і навичок, таких як спритність, рухливість і вправність. Велика увага приділяється загартуванню дітей дошкільного віку. Саме у дошкільних навчальних закладах дітей навчають катанню на ковзанах, лижах та роликах. У більшості польських дошкільних закладах освіти є басейни, де діти вчаться вести себе на воді та плавати. Усі заняття проводяться в ігровій формі.

У Китаї основними завданнями фізичного виховання в процесі підготовки до школи є наступні: сприяння оптимальному фізичному розвитку; формування таких соціальних якостей, як дисциплінованість, справедливість, відповідальність, чесність, співпраця; розвиток основних рухових навичок і поняття про правила безпеки; формування інтересу і любові до спорту. У Китаї основними видами фізичної активності вихованців дитячих садків є рухливі ігри, гімнастика, танці, біг, стрибки, метання [1, с. 7].

За допомогою фізичного виховання в дитячих садках Чехії дітей навчають основним руховим умінням і навичкам, правилам особистої гігієни. У країні майже всі діти охоплені суспільним дошкільним вихованням. На заняттях з фізичного виховання в дитячих садках передбачені біг, стрибки, метання, сюжетно-рольові рухові ігри, ігри з м'ячем [6].

Завданнями дошкільного фізичного виховання в Японії вважаються такі: руховий розвиток, розумовий розвиток, формування доброзичливості, по відношенню до тих, хто

оточує і дисциплінованості. В програму дитячих садків по фізичному вихованню включені наступні види фізичної активності: ходьба, біг, стрибки; метання, штовхання, перетягування, перекочування; змагання в бігу, стрибках, метаннях в ціль; групові рухливі ігри; ігри з м'ячами, шнурами й іншими пристосуваннями; ритміка [6].

У Кореї, згідно державних законів з питань освіти, перед дошкільним вихованням в цілому постають два завдання: фізичний і розумовий розвиток дітей. Фізичне виховання покликане вирішувати задачі рухового, розумового, емоційного, соціального розвитку; сприяти формуванню інтересу до активного способу життя; включає навчання правилам безпеки. У програму дошкільного фізичного виховання входять гімнастика, рухливі та спортивні ігри [6].

Висновки. Як видно з приведених даних, види фізичної активності, які використовуються на заняттях з фізичного виховання у дошкільний період, у багатьох країнах співпадають. В світі спостерігається інтеграція двох основних напрямків у фізичному вихованні - гімнастичного і спортивно-ігрового, що свідчить про значне уточнення класифікації фізичних вправ за їх приналежності до тих чи інших видів спорту, гімнастики, ігор та туризму. Обсяг занять фізичним вихованням у дошкільних закладах в різних країнах неоднаковий, в основному 3-4 годин на тиждень. Програма, як правило, не є єдиною, а складається з урахуванням можливостей і традицій певного дошкільного закладу.

У дошкільному віці гра стає провідною діяльністю дитини. Фахівці підкреслюють, що гра є оптимальною основою для фізичного, розумового, соціального та емоційного розвитку. Значення гри визнано педагогами усіма світу. Як показують результати проведеного аналізу даних спеціальної літератури, програми з фізичного виховання дошкільників у всіх країнах включають рухливі ігри, які часто називають вільними. Завдання ж вихователя полягає в тому, щоб, ні в якій мірі не пригнічуючи ініціативу дітей, направити гру в потрібне русло. Таких поглядів дотримується більшість фахівців як у нас в країні, так і за кордоном.

Якими б своєрідними, оригінальними не були національні системи освіти і виховання дітей дошкільного віку, всі вони мають у своїй основі універсальні засади і принципи, репрезентують єдину і цілісну систему дошкільного виховання і навчання як загальноцивілізаційний феномен.

Література

1. Гуськов С.И. О физическом воспитании дошкольников в зарубежных странах /С.И. Гуськов, Е.В. Дегтярёва // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 1996. – № 3. – С. 7-12.
2. Коментар до Базового компонента дошкільної освіти в Україні: [наук.-метод. посіб.] /Наук. ред. О.Л.Кононко. – К.: Ред. журн. «Дошкільне виховання», 2003. – 243 с.
3. Огнев'юк В. Закон України «Про дошкільну освіту»: Інноваційний підхід до формування освітянського правового поля /В.Огнев'юк // Дошкільне виховання. – 2011. – №9. – С. 3-4.
4. Пангелова Н. Ефективність спортивно-ігрового методу у зарубіжних системах фізичного виховання / Н.С. Пангелова // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2014. – №3. – С. 91-94.
5. Папуша В. Фізичне виховання школярів: форми, зміст, організація. / В. Папуша. - Тернопіль: підручники і посібники, 2008. – 192 с.
6. Сучасні фізкультурно – оздоровчі технології у фізичному вихованні / С. Дудіцька, О. Зендик // Теорія та методика фіз. Виховання і спорту. - 2002. - № 2-3. - С. 81-82.
7. Смірнова, Наталія Іванівна Музично-ритмічне виховання: Метод. рекомен. для студ. фак-ту фіз.вих. /Н.І.Смірнова, О.С.Черненко, Н.Л.Корж. - Запоріжжя: ЗДУ, 2004.- 36с